

EINDVERSLAG van de commissie van rapporteurs voor het ontwerp van wet tot regeling van de ziekenfondsverzekering (Ziekenfondswet).

Nadat het voorlopig verslag der commissie aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD

§ 1. Algemeen

Inleiding. De ondergetekende is erkentelijk voor de waardering, die zeer vele leden hebben uitgesproken voor de indiening van het onderhavige ontwerp van wet. Deze leden brachten in herinnering, dat het ontwerp, wet geworden, in overwegende mate een vervanging zal zijn van het thans nog geldende bezettingsrecht en verder, dat de in dit ontwerp voorgestelde regeling veel overeenkomst vertoont met een in 1951 in opdracht van de toenmalige bewindslieden van Sociale Zaken en Volksgezondheid, Minister Joekes en Staatssecretaris Muntendam, opgesteld voorontwerp van wet.

Inderdaad strekt het onderhavige ontwerp van wet tot vervanging van het thans nog geldende bezettingsrecht; daarnaast strekt het eveneens tot codificatie en unificatie van het thans over verschillende wetten verspreid liggende ziekenfondsrecht en ten slotte bevat het de regeling van een aantal onderwerpen, die in het geldende recht niet of op onvoldoende wijze geregeld zijn. Verschillende belangrijke elementen van het wetsontwerp kunnen teruggevonden worden in het voorontwerp Joekes/Muntendam. Bij meer dan één gelegenheid heeft de ondergetekende erop mogen wijzen, welk een stimulerende invloed het toenmalige voorontwerp van wet heeft gehad niet slechts als eerste proeve van wetgeving, doch ook omdat het — door de reacties naar aanleiding van de proeve — het krachtenveld der tegengestelde meningen duidelijk heeft blootgelegd. Intussen wijkt het wetsontwerp ook in niet onbelangrijke mate in verschillende opzichten af van het voorontwerp Joekes/Muntendam. Bij het opstellen van het voorliggende wetsontwerp is voorts uiteraard rekening gehouden met de adviezen van de Sociaal-Economische Raad en van de Ziekenfondsraad, uitgebracht naar aanleiding van het voorontwerp Joekes/Muntendam. Ook nadien uitgebrachte adviezen van de Ziekenfondsraad en van de Sociaal-Economische Raad waarbij de ondergetekende bijvoorbeeld denkt aan het advies van de Ziekenfondsraad met betrekking tot de werkgebieden der ziekenfondsen en aan het advies van de Sociaal-Economische Raad over de economische aspecten van de verplichte ziekenfondsverzekering, zijn in aanmerking genomen. De ondergetekende meent, dat deze adviezen, naast de proeve Joekes/Muntendam, gekenschetst mogen worden als constructieve bijdragen tot een goede wettelijke regeling van de ziekenfondsverzekering.

Met zeer vele leden is de ondergetekende van oordeel, dat nog geen duidelijke lijn valt te onderkennen in de verschillende opvattingen over de meest wenselijke regeling van het zieken-

fondswezen. Dat zij het alleszins aanvaardbaar achtten dat de ondergetekende in belangrijke mate het bestaande wil handhaven, heeft hem verheugd.

Zoals de ondergetekende hierboven reeds heeft opgemerkt wil dit niet zeggen, dat — ook wanneer men met vele andere leden de voorgestelde regeling, nadat die kracht van wet zal hebben erlangd, als de basis voor een verdere ontwikkeling en niet als een eindpunt ziet — die regeling uitsluitend zou kunnen worden getypeerd als de vervanging van het bezettingsrecht.

Naast de door het wetsontwerp bevorderde codificatie en unificatie moge de ondergetekende o.m. noemen de in het wetsontwerp neergelegde algemene rechtsbeginselen op het stuk der verplichte ziekenfondsverzekering; de scheiding van beheer en toezicht enerzijds tot uitdrukking komende in de mogelijkheid vanwege de Minister een afzonderlijk toezichthoudend college op het beheer van de Ziekenfondsraad in te stellen (artikel 72) en anderzijds tot uitdrukking komende in de voorgestelde procedure ten aanzien van de goedkeuring van overeenkomsten (artikel 46); de regeling der bevoegdheden van de ziekenfondsen buiten hun directe taak; de regeling met betrekking tot de werkgebieden der ziekenfondsen (artikel 34); de vrijwillige verzekering (hoofdstuk II § 3) en het beroepsrecht (hoofdstuk VI). De ondergetekende meent dan ook, dat gezegd kan worden, dat met de totstandkoming van de onderhavige wet, mede een belangrijke vernieuwing van het ziekenfondsrecht zal plaats hebben. Dat de aan het woord zijnde vele andere leden de voorgestelde regeling, zoals deze thans luidt, toejuichten vanuit het gezichtspunt, dat het ziekenfondswezen in Nederland een uiterst belangrijke invloed heeft op de aard, de kwaliteit en de kwantiteit van de geneeskundige en para-medische voorzieningen en daarmee een beslissende factor is geworden voor de volksgezondheid, heeft de ondergetekende verheugd.

Eveneens heeft de ondergetekende met instemming kennis genomen van de uitspraak van enige leden, dat zij er begrip voor hebben, dat in de toekomst de overheid op stuk van de ziekenfondsverzekering een grotere verantwoordelijkheid zal dragen: hij zou evenwel niet gaarne zien, dat al stelt de uitvoering van een publiekrechtelijk geregelde verplichte ziekenfondsverzekering bepaalde eisen aan de privaatrechtelijke status van de ziekenfondsen, door de onderhavige regeling de maatschappelijke kracht der ziekenfondsen aan betekenis zou inboeten.

Dezelfde leden herinnerden eraan, dat de ondergetekende ruim twee jaren geleden advies aan de Sociaal-Economische Raad heeft gevraagd betreffende een volksverzekering voor zware geneeskundige risico's.

Met de aan het woord zijnde leden is de ondergetekende van oordeel, dat een voorziening op dit gebied alom urgent wordt geacht en een hoge prioriteit dient te verkrijgen. Hij moge in dit verband verwijzen naar de desbetreffende passages in de regeringsverklaring van het huidige kabinet en in de jongste Troonrede.

De ondergetekende is bereid zowel bij de Sociaal-Economische Raad als bij de Centrale Raad voor de Volksgezondheid en de Ziekenfondsraad aan te dringen op een spoedig uitbrengen van advies, opdat voortgang kan worden gemaakt met de verdere voorbereiding van een wetsontwerp ter zake, waarvan de materie inderdaad nauw samenhangt met die, geregeld in het onderhavige ontwerp. In dit verband zou de ondergetekende er nog op willen wijzen, dat met ingang van 1 juli 1964 in België een verzekering voor grote risico's voor zelfstandigen in werking is getreden.

Ontwikkeling van het ziekenfondswezen. Met vele leden is de ondergetekende van oordeel, dat na de totstandkoming van de wet de ziekenfondswetgeving nog niet zal zijn voltooid. Deze voltooiing kan eerst bereikt worden na de totstandkoming van een volksverzekering voor zware geneeskundige risico's. De ondergetekende heeft met belangstelling kennis genomen van het standpunt van sommige leden, dat het overweging zal verdienen de middel-zware en zware geneeskundige risico's tot object van een volksverzekering te maken en de lichtere risico's — waaronder begrepen het huisartsenrisico — aan de verplichte verzekering te onttrekken. De ondergetekende moge er

aan herinneren, dat hij in de adviesaanvraag, die op 24 augustus 1962 aan de Sociaal-Economische Raad is gericht betreffende het op langere termijn te voeren sociale zekerheidsbeleid — waarin het vraagstuk van de volksverzekering voor zware geneeskundige risico's aan de orde is gesteld — het standpunt van de aan het woord zijnde leden als één van de mogelijke consequenties van de totstandbrenging van een volksverzekering voor zware geneeskundige risico's heeft genoemd. Deze mogelijkheid heeft hij evenwel genoemd naast een drietal andere mogelijkheden. Hij wil zich dan ook gaarne zijn definitieve oordeel voorbehouden tot het advies van de Sociaal-Economische Raad is uitgebracht. De ondergetekende kan begrip hebben voor de beschouwingen van vele andere leden, die als hun oordeel uitspraken, dat de waarde van het Nederlandse ziekenfondsbestel in de eerste plaats gelegen is in het bijna integrale karakter van de verstrekkingen, en die iedere afbrokkeling daarvan — de „ticket modérateur” hieronder begrepen — een teruggang zouden achten. De ondergetekende meent evenwel, dat men bij het uitspreken van dit oordeel een duidelijke onderscheid moet maken tussen de verschillende componenten van het ziekenfondsbestel. De ondergetekende denkt hierbij met name aan de beide componenten: verplichte hoofdverzekering en vrijwillige aanvullende verzekering. Hij zou zich kunnen voorstellen, dat er een verplichte volksverzekering voor het middelzware en zware risico tot stand zou komen — in de zin zoals door hem is aangeduid in de adviesaanvraag aan de Sociaal-Economische Raad en waarop sommige leden in het voorlopig verslag hebben gedoeld — en dat anderzijds het lichtere risico object zou worden van de vrijwillige aanvullende verzekering. Wanneer door de totstandkoming van een verplichte volksverzekering voor het middelzware en zware risico een aanmerkelijke vooruitgang wordt geboekt in de dekking van de risico's in het vlak der geneeskundige verzorging is het zeer de vraag of het tot object van de vrijwillige aanvullende verzekering maken van het lichte risico als een achteruitgang zou moeten worden beschouwd. Intussen zou — zoals gezegd — de ondergetekende zich zijn definitieve oordeel hieromtrent willen voorbehouden.

Met de aan het woord zijnde vele andere leden is de ondergetekende van oordeel, dat de verdere ontwikkeling een toenemend besef van verantwoordelijkheid voor het ziekenfondswezen met zich moet brengen, welke voortvloeit uit de beslissende invloed welke het voor het overgrote deel van de bevolking heeft ten aanzien van middelen om de gezondheid te behouden en ziekten te genezen. Niet genoeg kan het ziekenfondswezen zichzelf bij voortdurende confronteren met de gevolgen, welke zijn taakvervulling heeft voor de gezondheidsproblematiek, zowel van het individu als van de gemeenschap. De ondergetekende vertrouwt, dat zowel de ziekenfondsen als de Ziekenfondsraad zich bij voortdurende daarvan bewust zullen zijn.

De aan het woord zijnde leden merkten op, dat daarbij stellig een aantal vragen zullen rijzen, b.v.: in hoeverre de garanties in de ziekenfondsverzekering gelegen, kwantitatief en kwalitatief worden nagekomen; waar de waarborgen zijn, dat lacunes worden opgespoord en aangevuld; op welke wijze de initiatieven, door de ontwikkeling van techniek en wetenschap in het leven geroepen, aan de ziekenfondsverzekerden ten goede komen; op welke wijze de doelmatigheid en het gebruik van de verstrekkingen — doelmatigheid niet alleen in de zin van zuinigheid, maar ook van gerichtheid op het door de geneeskunde gestelde doel — getoetst worden; op welke wijze de onaanvaardbare kloof tussen preventieve en curatieve geneeskunde kan worden overbrugd. De aan het woord zijnde leden merkten op, dat het vigerende bestel die vragen niet of uiterst fragmentair beantwoordt en dat de voorgestelde regeling intussen evenmin uitsluitend geeft. De ondergetekende meent, dat deze vragen ook niet in de eerste plaats door een wettelijke regeling kunnen worden opgelost, alhoewel op een aantal punten in het wetsontwerp nieuwe wegen worden geopend. Hier liggen naar zijn mening in de eerste plaats taken voor de ziekenfondsen en hun organisaties, alsmede voor de organisaties van medewerkers en instellingen, die bij het ziekenfondswezen betrokken zijn, en

last but not least voor de Ziekenfondsraad. Natuurlijk blijft de ondergetekende zich te zamen met de Staatssecretaris voor Sociale Zaken en Volksgezondheid dr. Bartels beraden over de toekomstige taken van het ziekenfonds in het kader van ons gehele volksgezondheidsbestel. Reeds de voorbereiding van een volksverzekering voor zware geneeskundige risico's enerzijds en van de aangekondigde Volksgezondheidsnota anderzijds verplicht hen daartoe. Hij moet er evenwel op wijzen, dat deze taak alleen dan zinvol vervuld kan worden wanneer er een duidelijke inbreng is van het maatschappelijke leven enerzijds en het hoogste publiekrechtelijke lichaam uit het ziekenfondswezen, de Ziekenfondsraad, en andere lichamen, zoals de Centrale Raad voor de Volksgezondheid en de Sociaal-Economische Raad, anderzijds.

De vraag van enige leden of er niet een zekere tweeslachtigheid aanwezig is in de omstandigheid, dat enerzijds het leveren van geneesmiddelen door ziekenfondsen na de totstandkoming der wet verboden zal zijn, maar dat anderzijds de ziekenfondsen de vrijheid tot vestiging c.q. uitbreiding zullen verkrijgen, meent de ondergetekende ontkennend te moeten beantwoorden. De ondergetekende meent, dat het ten onzent aanvaarde systeem der verplichte ziekenfondsverzekering in wezen er door gekenmerkt wordt, dat de ziekenfondsen niet de door de wet gegarandeerde geneeskundige verzorging zelf verstrekken doch — in overeenstemming met het beginsel van de vrije keuze van medewerkers — doen verstrekken door die medewerkers, die de verzekerde zelf gekozen heeft en waarmede de ziekenfondsen overeenkomsten hebben gesloten. Met dit beginsel is in overeenstemming, dat het leveren van geneesmiddelen door ziekenfondsen na de totstandkoming der wet, behoudens in een aantal in de wet geregelde uitzonderingen, verboden zal zijn. De ondergetekende vermag niet in te zien, dat daarmede de regeling met betrekking tot de werkgebieden der ziekenfondsen in tegenpraak zou zijn.

Harmonisatie van ziekenfondswetgevingen. Naar aanleiding van de vraag van enige leden of de Minister in staat en bereid is een vergelijkend overzicht van het ziekenfondswezen in de E.E.G.-landen te verstrekken, moge de ondergetekende verwijzen naar bijlage III bij de memorie van toelichting, waarin een overzicht is gegeven van stelsels van ziekenfondsverzekering of daarmede vergelijkbare stelsels in andere Westeuropese landen. De ondergetekende meent niet, dat de voorgestelde regeling, wet geworden, een eventuele harmonisatie van de wettelijke regelingen op het terrein der geneeskundige verzorging in de E.E.G.-landen in de weg zal staan.

§ 2. De verzekering

Vrije artskenkeuze. Het verheugt de ondergetekende, dat vele leden het toejuichten, dat de vrije artskenkeuze, welke zij van principiële betekenis achtten, in de voorgestelde regeling is gehandhaafd.

Verstrekkingsen. Eveneens verheugt het de ondergetekende, dat het de instemming van de aan het woord zijnde leden kon hebben, dat voor alle categorieën verzekerden (verplicht verzekerden, vrijwillig verzekerden en bejaarden) dezelfde rechten inzake de verstrekkingsen zullen worden toegekend.

Enige leden zouden liever hebben gezien, dat in artikel 8, lid 2, van dit ontwerp in plaats van „tandheerkundige hulp” zou staan „tandartsen en specialisten”. Hierdoor zou worden voorkomen, dat bijv. orthodontisten en kaakchirurgen, die evenals de medische specialisten zijn opgeleid en erkend, door de ziekenfondsen niet als specialist, doch als tandarts worden beschouwd en gehonoreerd. De ondergetekende moge erop wijzen, dat de woorden „tandheerkundige hulp” in het tweede lid van artikel 8 zowel de hulp door tandartsen insluiten als de hulp door tandarts-specialisten. Dat laatstbedoelden ook door de ziekenfondsen als medische specialisten worden beschouwd en gehonoreerd moge hieruit blijken, dat door de ziekenfondsorganisaties naast de overeenkomst met de tandartsalgemeen practicus een speciale overeenkomst is gesloten,

waarbij tarieven voor de honorering van tandheerkundig-specialistische hulp zijn vastgesteld. Dit geldt niet slechts voor de klinisch-tandheerkundig-specialistische hulp doch ook voor de poliklinische hulp, waarbij, overeenkomstig de honorering van andere medische specialisten, het systeem is ingevoerd van honorering per verwijs- en herhalingskaart.

Premie verplichte verzekering. Sommige leden merkten op, de verdeling van de premielast over de verzekerden zodanig te achten, dat het solidariteitselement dreigt te worden overtrokken. Met het oog hierop beschouwden zij handhaving van het systeem, waarbij de premie voor de ziekenfondsverzekering wordt gekoppeld aan de gecombineerde loon- en prijsindex, noodzakelijk. Een eventuele koppeling van deze premie aan de loonindex alleen, zou — naar het oordeel van deze leden — leiden tot een niet aanvaardbare verhoging van de premie. Deze leden, die hieromtrent gaarne zouden worden geïnformeerd, hebben, naar de ondergetekende meent te mogen veronderstellen, hier de aanpassing van het zogenaamde maximumdagloon, waarover ten hoogste premie wordt berekend, aan het indexcijfer der lonen op het oog. Over dit vraagstuk heeft de ondergetekende op 22 augustus 1963 advies gevraagd aan de Sociaal-Economische Raad en, voor wat betreft de consequenties ten aanzien van de ziekenfondsverzekering, aan de Ziekenfondsraad. Nu deze adviezen hem nog niet zijn uitgebracht lijkt het hem weinig aanbevelenswaardig in een beschouwing van dit vraagstuk te treden.

Vrijwillige verzekering. De ondergetekende is erkentelijk voor de uitspraak van vele leden die, omdat de vrijwillige verzekering betrekking heeft op personen met eenzelfde inkomensniveau als degenen, die verplicht verzekerd zijn, het logisch en consequent achtten, dat aan deze personen het recht wordt toegekend tot het sluiten van een overeenkomst met het ziekenfonds van hun keuze en voorts dat dit ziekenfonds dan gehouden is deze overeenkomst aan te gaan zonder medische selectie en zonder restricties ten aanzien van de verstrekkingsen. Deze overwegingen toch hebben ten grondslag gelegen aan de regeling van de vrijwillige verzekering in het onderhavige ontwerp van wet. Wanneer sommige leden van mening zijn, hetgeen zij zeggen juist te achten, dat de opzet van de vrijwillige ziekenfondsverzekering niet zal veranderen, dan moet de ondergetekende erop wijzen, dat met name het recht om een vrijwillige ziekenfondsverzekering te sluiten met het ziekenfonds van de keuze van de kandidaat-verzekerde — welk ziekenfonds dan gehouden is deze overeenkomst aan te gaan zonder medische selectie en zonder restricties ten aanzien van de verstrekkingsen — een geheel nieuw element vormt in de — thans partieel publiekrechtelijk geregelde — vrijwillige ziekenfondsverzekering in ons land. Juist daarom is de ondergetekende met de aan het woord zijnde leden van oordeel, dat uit de gelijkheid van rechten van de verschillende categorieën van verzekerden en uit het verbod van medische selectie moet volgen, dat voor de vrijwillig verzekerden een uniforme premie wordt geheven ongeacht bij welk ziekenfonds zij zijn aangesloten. Ook de ondergetekende betreurt het in hoge mate, dat het aanvankelijke artikel 32 zodanig is gewijzigd, dat de uniforme premie en de daarmede verband houdende verevening van kosten zijn komen te vervallen. Met de aan het woord zijnde leden is de ondergetekende van oordeel, dat de premievaststelling, zoals deze is geregeld in het gewijzigde artikel 32, tot tal van bezwaarlijke consequenties leidt, zowel voor de verzekerden en hun medeverzekerden als voor verschillende ziekenfondsen.

Intussen kan de ondergetekende mededelen, dat de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid dr. Bartels en hij, mede naar aanleiding van een desbetreffend verzoek, gedaan tijdens de mondelinge behandeling van het onderhavige ontwerp van wet in de Tweede Kamer, bij schrijven van 20 augustus 1964 advies hebben gevraagd aan de Ziekenfondsraad over de financiering van de vrijwillige ziekenfondsverzekering. Zij hebben gemeend met deze adviesaanvraag niet te moeten wachten tot de nieuwe Ziekenfondsraad zal zijn geconstitueerd, omdat daardoor tijd verloren zou kunnen gaan.

Dit moet naar hun zienswijze worden voorkomen, niet alleen daar naar hun mening de invoering van een meer op de draagkracht van de verzekerden gebaseerd premiestelsel zo zeer gewenst is, maar ook omdat moeilijkheden voor een aantal ziekenfondsen bij de vrijwillige ziekenfondsverzekering kunnen worden verwacht. Wanneer men immers in aanmerking neemt de voortdurend zich over de gehele linie voordoende premiestijging, als gevolg van kostenstijging, en voorts de omstandigheid, dat op grond van het onderhavige ontwerp van wet de verstrekkingen ingevolge de vrijwillige ziekenfondsverzekering geheel gelijk zullen moeten zijn aan die van de verplichte ziekenfondsverzekering en voorts risico-selectie niet meer zal zijn toegestaan — welke factoren nog extra premiestijging tot gevolg kunnen hebben — dan is het voor de Staatssecretaris en voor de ondergetekende duidelijk, dat een spoedige bestudering van deze gehele problematiek om te komen tot een gecoördineerd financieringssysteem noodzakelijk is. Een afschrift van de adviesaanvraag aan de Ziekenfondsraad is als bijlage bij deze memorie gevoegd.

§ 3. Ziekenfondsen

Algemeen. Met vele leden is de ondergetekende van oordeel, dat waardering uitgesproken mag worden voor de wijze waarop de ziekenfondsen het huidige Ziekenfondsenbesluit uitvoeren. Ook de ondergetekende vertrouwt, dat binnen het kader van de in het onderhavige ontwerp van wet voorgestelde regeling, een belangrijk stuk zelfordening van het ziekenfondswezen tot stand zal komen.

Naar aanleiding van de opmerkingen van sommige leden, die het als een gunstige ontwikkeling beschouwden, dat het aantal ziekenfondsen in de loop der jaren was teruggelopen tot 115, welk aantal zij overigens om redenen van efficiency nog te groot achtten, moge de ondergetekende verwijzen naar het bepaalde in artikel 34, zevende lid, waarin bepaald is, dat een toelating als ziekenfonds en een goedkeuring tot uitbreiding van werkgebied slechts door de Minister, gehoord de Ziekenfondsraad, verleend mag worden, indien de toelating onderscheidenlijk goedkeuring geacht kunnen worden met het belang van een doelmatige organisatie van de ziekenfondsverzekering in overeenstemming te zijn.

Enige leden memoreerden, dat ingevolge artikel 34, lid 4, sub c, aan de Minister, gehoord de Ziekenfondsraad, alvorens een toelating wordt verleend, voldoende waarborgen moeten worden geboden voor een redelijke mate van invloed van de verzekerden op het bestuur. Deze leden meenden, dat te dezen ook de positie van de medewerkers in een nieuw toe te laten ziekenfonds gewaarborgd zal moeten zijn. De ondergetekende moge hiervoor verwijzen naar hetgeen hij hierover heeft opgemerkt in het algemeen gedeelte van de memorie van toelichting (Kamerstuk 6808, nr. 3, blz. 30, linkerkolom). Zoals hij daar mededeelde, wil het de ondergetekende voorkomen, dat er thans geen aanleiding is tot dwingende bepalingen te dezer zake en dat er geen enkel bezwaar is tegen het bestaan van ziekenfondsen van uiteenlopende bestuursstructuur naast elkaar. Hij acht het echter noodzakelijk, dat in de wet wordt vastgelegd, dat de verzekerden een redelijke mate van invloed op het bestuur van het ziekenfonds kunnen uitoefenen. Overigens moge worden opgemerkt, dat reeds bij vele ziekenfondsen het bestuur paritair is samengesteld uit medewerkers en leden, terwijl bij andere ziekenfondsen medewerkers in het bestuur zijn opgenomen.

Werkgebied van de ziekenfondsen. Het verheugt de ondergetekende, dat vele leden, die verklaarden aan de vrije ziekenfondskeuze een grote waarde toe te kennen en die de vaststelling van het werkterrein van de afzonderlijke ziekenfondsen in samenhang zagen met en als consequentie van de vrije ziekenfondskeuze, er mede konden instemmen, dat deze vrijheid om redenen van efficiency moet kunnen worden beperkt. De ondergetekende zou niet zonder meer kunnen toezeggen, dat de desbetreffende bepalingen van artikel 34 met soepelheid zullen worden toegepast. Een wetsbepaling immers kan slechts

in zoverre met soepelheid worden toegepast als in overeenstemming is met de rechtvaardigheid, de redelijkheid en de billijkheid.

Naar aanleiding van de opmerking van enige leden, die tegenover de opmerking van de ondergetekende in de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer, dat de ziekenfondskeuze waar mogelijk evenzeer vrij behoort te zijn als de keuze van medewerkers, opmerkten, dat de vrijheid van artskeuze en de vrijheid van ziekenhuiskeuze toch geheel iets anders zijn dan een van weinig importantie zijnde en veel nauwer opwekkende vrijheid van ziekenfondskeuze, moge de ondergetekende verwijzen naar zijn uiteenzettingen in het mondeling overleg met de Commissie van voorbereiding uit de Tweede Kamer alsmede naar zijn beschouwingen bij de openbare behandeling in die Kamer. Daaruit blijkt, dat ook de ondergetekende niet op het standpunt staat, dat de vrije medewerkerskeuze op één lijn te stellen is met de vrije ziekenfondskeuze.

Naar aanleiding van de opmerkingen van dezelfde leden met betrekking tot de autonomie der ziekenfondsen ten aanzien van hun werkgebied en ten aanzien van de methode van financiering moge de ondergetekende opmerken, dat de regeling der werkgebieden in artikel 34 met strikte regels is omgeven en dat ingevolge artikel 19 bij algemene maatregel van bestuur regelen worden gesteld volgens welke uitkeringen aan de ziekenfondsen worden gedaan ter dekking van de kosten van de verplichte verzekering. Ten aanzien van de methode van financiering der verplichte verzekering zullen de ziekenfondsen beslist geen volstrekte autonomie kunnen verkrijgen; de keuze van de methode van financiering zal in een algemene maatregel van bestuur, steunende op artikel 19 van het ontwerp-Ziekenfondswet, worden bepaald aan de hand van een door de Ziekenfondsraad uit te brengen advies. Het zal een van de allereerste en belangrijkste taken van de nieuwe Ziekenfondsraad moeten zijn ter zake een gedegen advies uit te brengen. Dat de bepalingen met betrekking tot de werkgebieden aanleiding zouden kunnen zijn tot een rustverstoring in de gebieden waar nieuwe ziekenfondsen activiteiten zullen gaan ontwikkelen of waar bestaande ziekenfondsen hun werkzaamheden zullen gaan uitbreiden, zodat nadelige of mogelijk zelfs schadelijke gevolgen voor de volksgezondheid zouden kunnen ontstaan, vermag de ondergetekende niet spoedig in te zien. Mocht er een zodanig optreden plaatshebben, hetwelk dan toch in hoofdzaak in het kader van de vrijwillige verzekering zou moeten plaatsvinden, dan heeft de Minister op grond van artikel 32 de mogelijkheid te bepalen, dat een door hem aan te wijzen ziekenfonds in zijn gehele werkgebied of in een deel daarvan de vrijwillige verzekering slechts mag uitvoeren met inachtneming van door de Minister te stellen regelen ten aanzien van de premie. Het genoemde artikel zegt nadrukkelijk dat dit besluit slechts wordt genomen ten aanzien van een ziekenfonds, dat tracht door het heffen van een kennelijk te lage premie of door andere onjuiste middelen zijn aantal verzekerden uit te breiden ten koste van andere ziekenfondsen. Vervolgens vroegen de aan het door zijnde leden of de ondergetekende bereid is de totstandkoming te bevorderen van correcties van de grenzen van werkgebieden van ziekenfondsen in het bijzonder met betrekking tot de vrijwillige ziekenfondsverzekering. Naar aanleiding daarvan moge de ondergetekende opmerken, dat voor de ziekenfondsen, die menen dat de door de aan het woord zijnde leden bedoelde correcties nodig zijn, de weg open staat, die aangegeven is in het zesde lid van artikel 34. Het is de ondergetekende niet mogelijk reeds thans te zeggen, zonder te beschikken over de feitelijke gegevens die voor ieder concreet oordeel nodig zijn, wat alsdan zijn standpunt zal zijn.

§ 4. Overeenkomsten

Naar aanleiding van de beschouwingen van enige leden met betrekking tot de voorgestelde procedure ter zake van de goedkeuring van overeenkomsten moge de ondergetekende in herinnering brengen, dat de Sociaal-Economische Raad in zijn rapport over de economische aspecten van de verplichte zieken-

fondsverzekering dit punt ten sterkste in de aandacht der Regering heeft aanbevolen bij de herziening der ziekenfondswetgeving, omdat hij de bestaande situatie onbevredigend achtte.

De ondergetekende was het met de opvatting van de Sociaal-Economische Raad eens. Aanvankelijk heeft hij mede uit dien hoofde en ten einde een scheiding van beheer en toezicht te bereiken gemeend te moeten voorstellen de Ziekenfondsraad zodanig samen te stellen, dat daarin de medewerkers en de ziekenfondsen niet meer vertegenwoordigd zouden zijn. De ondergetekende heeft in gemeen overleg met de Tweede Kamer bewilligd in een wijziging van de samenstelling van de Ziekenfondsraad, op voorwaarde evenwel, dat de door hem beoogde scheiding van beheer en toezicht gehandhaafd zou blijven, alsmede dat de invloed van de vertegenwoordigers van medewerkers en ziekenfondsen niet in overwegende mate bij de goedkeuring van overeenkomsten tot gelding zou kunnen komen. Hij meent, dat dit op betere wijze gerealiseerd wordt door de thans in het eerste lid van artikel 46 voorgestelde regeling dan wanneer de overeenkomsten ter goedkeuring aan de Ziekenfondsraad in de voorgestelde samenstelling zou zijn overgelaten. Van de 35 leden zullen weliswaar 14 vertegenwoordigers van ziekenfondsen en medewerkers zitting hebben, doch dit betekent, dat deze slechts 4 medestanders nodig zouden hebben om ieder contract van goedkeuring te doen voorzien. Het wil de ondergetekende voorkomen, dat het meer in overeenstemming met het belang der verplichte ziekenfondsverzekering is, wanneer de procedure, voorzien in artikel 46, wordt gevolgd.

Vele leden stelden de vraag hoe de Regering zich voorstelt, dat de commissie, ingesteld volgens artikel 46 van het wetsontwerp, in de praktijk zal functioneren. Deze leden merkten op, dat het besluit van de Ziekenfondsraad, waarbij deze een beslissing van de commissie niet bekrachtigt, volgens het vijfde lid van artikel 46 slechts genomen kan worden met tweederden van de uitgebrachte stemmen. Het kwam deze leden redelijk voor, dat de besluiten van de Ziekenfondsraad tot het niet bekrachtigen van een door de commissie gegeven goedkeuring ook slechts met tweederden der uitgebrachte stemmen dienen te worden genomen. De aan het woord zijnde leden vroegen hieromtrent het oordeel van de bewindsman.

De ondergetekende zou allereerst willen opmerken, dat alle gesloten overeenkomsten primair in de commissie ex artikel 46 moeten worden beoordeeld en dat vervolgens de beslissingen van de commissie, hetzij tot goedkeuring hetzij tot afkeuring, bekrachtiging vanwege de Ziekenfondsraad behoeven. Indien de commissie haar goedkeuring aan een overeenkomst heeft gehecht, kan bekrachtiging door de Ziekenfondsraad met gewone meerderheid van stemmen geschieden, aangezien, op grond van het bepaalde in het eerste lid van artikel 46, geen medewerkers- en ziekenfondsvertegenwoordigers in de commissie zijn opgenomen en derhalve de invloed van de medewerkers- en ziekenfondsorganisaties in de Ziekenfondsraad niet van doorslaggevende betekenis op de besluitvorming kan zijn. Eveneens kan met gewone meerderheid van stemmen bekrachtiging door de Ziekenfondsraad plaatsvinden wanneer een overeenkomst door de commissie niet is goedgekeurd en ook de Ziekenfondsraad tot een afwijzend oordeel komt. Alsdan zullen partijen een nieuwe overeenkomst dienen voor te leggen. In het geval evenwel waarin de Ziekenfondsraad een beslissing van de commissie, waarbij deze haar goedkeuring aan een overeenkomst heeft onthouden, niet bekrachtigt, dient een zodanig besluit met een gekwalificeerde stemmenmeerderheid te worden genomen, omdat anders vertegenwoordigers van medewerkers en ziekenfondsen een te sterke invloed met betrekking tot de al dan niet bekrachtiging zouden kunnen doen gelden. Zij zouden slechts 4 medestanders nodig hebben om een niet goedgekeurde overeenkomst alsnog te doen goedkeuren. Een besluit van de Ziekenfondsraad tenslotte om een beslissing van de commissie tot goedkeuring van een overeenkomst niet te bekrachtigen behoeft een gewone meerderheid van stemmen, omdat dan een doorslaggevende invloed van de medewerkers- en ziekenfondsgroeperingen op de besluitvorming niet behoeft te worden gevreesd.

Enige leden, die memoreerden, dat in het tweede lid van artikel 47 wordt bepaald, dat elk ziekenhuis en elke verpleeginrichting, welke binnen het werkgebied van het ziekenfonds is gelegen, door de Minister, gehoord de Ziekenfondsraad, als ziekenhuis of als verpleeginrichting kan worden erkend, stelden de vraag aan welke voorwaarden een ziekenhuis of verpleeginrichting moet voldoen om te worden erkend. De ondergetekende moge opmerken, dat de erkenning van een ziekenhuis of verpleeginrichting thans geschiedt door de Ziekenfondsraad, op advies van de desbetreffende Hoofdinspecties voor de Volksgezondheid. In de nieuwe constellatie gaat het erkenningsbeleid van de Ziekenfondsraad op de Minister over; alhoewel verwacht kan worden, dat zal worden voortgebouwd op het bestaande zal hieromtrent advies worden gevraagd aan de Ziekenfondsraad. De aan het woord zijnde leden wezen er verder op, dat indien een inrichting voor verpleging en behandeling, als bedoeld in het derde lid van artikel 47, door de Minister, gehoord de Ziekenfondsraad, is erkend en een instelling als bedoeld in artikel 14 ernstige bezwaren heeft om met een dergelijke inrichting een overeenkomst te sluiten, er een conflictsituatie kan ontstaan. De ondergetekende moet erop wijzen, dat in artikel 14 bedoelde instelling slechts een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen deel van de *administratie* en de *controle* kan uitoefenen, naar regelen gesteld door de Ziekenfondsraad en onder verantwoordelijkheid van dat college. Tot de administratie en de controle behoort naar het oordeel van de ondergetekende niet het zelfstandig sluiten van overeenkomsten. Zo dit al bij wijze van delegatie door de ziekenfondsen geschiedt, blijft de conflictenregeling tussen ziekenfondsen en inrichtingen onverkort van kracht.

§ 5. De Ziekenfondsraad

De ondergetekende heeft met voldoening kennis genomen van de instemming van vele en sommige leden met de samenstelling van de Ziekenfondsraad zoals die na de totstandkoming der wet zal worden. Met vele leden is de ondergetekende van oordeel, dat ontmoeting van alle betrokkenen in een Ziekenfondsraad bevorderlijk zal zijn voor een goede en efficiënte uitvoering van de wet. Alhoewel de ondergetekende de beschouwingen van sommige leden over de wenselijkheid van de beperking van het aantal leden wel aanspreken, is hij van gevoelen dat het niet wel mogelijk is de raad thans op een kleiner aantal leden te bepalen dan 35. Daarbij betreft hij in de beschouwing de overwegingen, die vele andere leden doen opmerken, dat zelfs bij de uiterste beperking van het aanwijzen van vertegenwoordigers van de medewerkersorganisaties in de Ziekenfondsraad dit aantal meer zal zijn dan het bij de wet vastgestelde getal van 7. In het verslag wordt door vele andere leden gevraagd bij het regelen van de procedure ten aanzien van de plaatsvervangende leden hiermede rekening te willen houden bijvoorbeeld door aan de plaatsvervangende leden — uiteraard zonder stemrecht — toegang tot de vergaderingen te verlenen. De ondergetekende meent, dat dit laatste niet wel mogelijk is. Wel meent hij, dat aan een plaatsvervangend lidmaatschap van de Ziekenfondsraad een zo breed mogelijke inhoud moet worden gegeven en de ondergetekende is er dan ook van overtuigd dat het instituut van plaatsvervangende leden dienstbaar kan worden gemaakt aan een adequate vertegenwoordiging van de medewerkersorganisaties in de Ziekenfondsraad.

De ondergetekende nam nota van de opmerking van enige leden, dat het na de totstandkoming der wet mogelijk zal worden om tot een betere vertegenwoordiging te komen van ziekenhuisorganisaties in de Ziekenfondsraad, waaraan thans, naar hun oordeel in de huidige raad het een en ander zou ontbreken. Hij stelt zich intussen voor met de organisaties van medewerkers en ziekenhuizen in overleg te treden omtrent hun vertegenwoordiging in de Ziekenfondsraad, nadat het onderhavige ontwerp tot wet zal zijn verheven. Op overeenkomstige wijze stelt hij zich voor in overleg te treden met de ziekenfondsorganisaties.

Van de door de aan het woord zijnde leden gegeven beschouwing, die zij nader in hun betoog hebben geadstrueerd, over de taak van de in 1947 vastgestelde Ziekenfondsraad in vergelijking tot de taak van het bij dit ontwerp van wet voorgestelde college — in het eerste geval gewagen de aan het woord zijnde leden van een orgaan ter uitvoering van een gemeenschapstaak onder toezicht van de overheid terwijl thans van een orgaan ter uitvoering van een overheidstaak met daarnaast een gemeenschapstaak gesproken zou moeten worden — heeft de ondergetekende eveneens met belangstelling kennis genomen. Hij zou willen opmerken, dat hij de Ziekenfondsraad, evenals vergelijkbare colleges, ziet als het publiekrechtelijke toporgaan der ziekenfondsverzekering, met een — gelet op zijn samenstelling — overwegend maatschappelijke instelling, hoofdzakelijk optredend enerzijds als zelfstandig adviesorgaan en anderzijds als lichaam, dat bestuurt in medebewind. De ondergetekende wil in antwoord op de desbetreffende vraag gaarne toezeggen te zullen bevorderen, dat het in het tweede lid van artikel 62 bedoelde jaarverslag van de Ziekenfondsraad zal worden toegezonden aan de leden van de Saten-Generaal.

§ 6. Beroepsrecht

Met voldoening heeft de ondergetekende ten slotte kennis genomen van de verklaring van de aan het woord zijnde leden,

dat zij de in het ontwerp voorgestelde regeling van het beroepsrecht van grote betekenis achten en van mening zijn, dat daardoor de rechtszekerheid in belangrijke mate zal worden vergroot.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

G. M. J. VELDKAMP.

De commissie van rapporteurs heeft gemeend met de mededeling van dit antwoord aan de Kamer haar eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld 28 september 1964.

DE GAAY FORTMAN (*voorzitter*)

LOUWES

ENSINCK

QUERIDO

KRANENBURG.

7

Regeling van de ziekenfondsverzekering
(Ziekenfondswet)

BIJLAGE BIJ DE MEMORIE VAN ANTWOORD

*Financiering van de vrijwillige
ziekenfondsverzekering*

Aan de Ziekenfondsraad
P. C. Hooftstraat 162, Amsterdam-Z.

20 augustus 1964.

Gelijk bekend, heeft de behandeling van het ontwerp-Ziekenfondswet in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, door aanneming van een amendement-Berger, er niet toe geleid, dat ten principale wijziging is gebracht in de regeling van de financiering van de vrijwillige ziekenfondsverzekering.

De ondergetekenden mogen er aan herinneren, dat bij de indiening van het ontwerp-Ziekenfondswet ernaar is gestreefd om met betrekking tot de vrijwillige ziekenfondsverzekering tegemoet te komen aan de in brede kringen levende wens van een betere lastenverdeling tussen meer en minder draagkrachtigen, waartoe in genoemd ontwerp een systeem van landelijke premieverevening werd voorgesteld, terwijl de verzekerden in inkomensklassen zouden worden ingedeeld.

Gezien de omstandigheid, dat ook rekening moest worden gehouden met uittreding van alleenstaande personen, die in de hoogste inkomensklasse zouden worden ingedeeld, was — ten einde dit zoveel mogelijk te voorkomen — tevens de mogelijkheid geopend van een differentiatie in de premie, al naar gelang wel of geen medeverzekerden zouden worden ingeschreven.

Een en ander is, op verzoek van de Kamer, uitgewerkt in een voorlopige schets van een dergelijk premiestelsel, in nauw overleg met het bureau van de Ziekenfondsraad. Zowel deze schets als een nadien nog bijgewerkte schets, zijn als de stukken 5 en 13 opgenomen in de kamerstukken, welke betrekking hebben op het ontwerp-Ziekenfondswet.

De ondergetekenden menen nog te moeten releveren, dat het voorgestelde stelsel slechts in grote lijnen in het ontwerp van wet regeling had gevonden.

In de memorie van toelichting werd tot uitdrukking gebracht, dat de voorkeur uitging naar een systeem van landelijke premieverevening, dat door de ziekenfondsen zelf zou worden uitgevoerd. De Tweede Kamer heeft het voorgestelde premievereveningsstelsel, noch — nadat daartoe pogingen vanuit de Kamer waren gedaan — een ander dergelijk stelsel aanvaard.

Het is de ondergetekenden tijdens de behandeling in de Tweede Kamer gebleken, dat deze afwijzende houding vooral haar grond vond in twijfel aan de praktische uitvoerbaarheid van het voorgestelde stelsel.

Intussen werd tijdens de parlementaire behandeling van het onderhavige ontwerp van wet in de Tweede Kamer gevraagd om over een premievereveningsstelsel voor de vrijwillige ziekenfondsverzekering het oordeel in te winnen van de nieuwe Ziekenfondsraad. De ondergetekenden hebben zich evenwel afgevraagd, of het aanbeveling verdient met een adviesaanvraag te wachten tot de nieuwe Ziekenfondsraad zou zijn geconstitueerd. Zij menen, dat daardoor tijd verloren zou kunnen gaan, hetgeen naar hun zienswijze moet worden voorkomen, omdat, naast de naar hun mening zo zeer gewenste invoering

van een meer op de draagkracht van de verzekerden gebaseerd premiestelsel, moeilijkheden voor een aantal ziekenfondsen bij de vrijwillige ziekenfondsverzekering moeten worden verwacht. Wanneer men immers in aanmerking neemt de voortdurend zich over de gehele linie voordoende premiestijging, als gevolg van kostenstijgingen, voorts de omstandigheid dat eerlang — op grond van de Ziekenfondswet — de verstrekkingen ingevolge de vrijwillige ziekenfondsverzekering geheel gelijk zullen moeten zijn aan die van de verplichte ziekenfondsverzekering en risico-selectie niet meer zal zijn toegestaan, welke factoren nog extra premiestijging tot gevolg kunnen hebben, dan is het voor de ondergetekenden duidelijk, dat een grondige bestudering van deze gehele problematiek om te komen tot een gecoördineerd financieringssysteem zo spoedig mogelijk ter hand dient te worden genomen.

Tenslotte hebben de ondergetekenden nog overwogen dat, blijkens recente publieke mededelingen, ook in ziekenfondskringen de noodzaak van premieverevening wordt ingezien. Het bovenstaande brengt de ondergetekenden ertoe uw raad te verzoeken het vraagstuk van de financiering van de vrijwillige ziekenfondsverzekering in studie te nemen. De ondergetekenden gaan er daarbij van uit, dat — gezien het bepaalde bij het vijfde lid van artikel 94 van het ontwerp-Ziekenfondswet, waaraan de ondergetekenden zich voorstellen zo spoedig mogelijk na de afkondiging van de wet uitvoering te geven — zowel op het niveau van 's raads bureau als op het vlak van de raad zelf, continuering van de arbeid gewaarborgd is.

De ondergetekenden zouden aan het vorenstaande nog de volgende opmerking van procedurele aard willen verbinden.

Ter bevordering van een goed functioneren van het ziekenfondswezen is in het ontwerp-Ziekenfondswet, in artikel 56, de mogelijkheid geopend om, op verzoek van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, commissies ter behandeling van bepaalde onderwerpen in te stellen. De samenstelling van deze commissies, waarin blijkens artikel 56 ook personen buiten de raad zitting kunnen hebben, geschiedt in overleg met de Minister.

Ware het ontwerp-Ziekenfondswet reeds thans tot wet verheven, dan zouden de ondergetekenden zonder twijfel met toepassing van artikel 56 aan de Ziekenfondsraad hebben verzoekt om instelling van een commissie, ter bestudering van de problematiek van de financiering der vrijwillige verzekering.

De ondergetekenden zouden het op prijs stellen, indien uw raad in overleg met hen een commissie zou instellen ter behandeling van het advies, dat de ondergetekenden gaarne, blijkens het vorenstaande, over de vrijwillige ziekenfondsverzekering ontvangen. De ondergetekenden nemen daarbij in aan-

merking dat er, zoals boven aangegeven, sprake zal zijn van continuering van de arbeid, zowel ten aanzien van het bureau van de raad als ten aanzien van de raad zelf en dat, na inwerkingtreding van het vijfde hoofdstuk van de Ziekenfondswet, met toepassing van het dan in werking getreden artikel 56, legalisatie van de desbetreffende commissie mogelijk zal zijn.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

G. M. J. VELDKAMP.

*De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

A. J. H. BARTELS.